

CABANILLAS POETA VIVO

por Manuel Rodríguez López

Fai anos, cando estaba correxindo as probas do meu libro «Poemas Populares Galegos», pedínlle a unha importante figura da Literatura Galega o seu parecer sobre os meus poemas.

— Recórdanme a Cabanillas. Non debes ser escravo da forma.

A primeira impresión que tiven foi de satisfacción. Qué máis quixera eu que asemellar-me ó Poeta da Razal. Pero axiña fiquei abraiado cando sentenció:

— Cabanillas é un poeta morto.

Coido que oxe o renomado crítico, home xa maduro, non falaría do mesmo xeito. Daquela, a protesta estaba no seu céñit. Tenzóábase facer da poesía un arma de loita. E así empoleirábanse ó máis outo poetas de protesta, moitas vegadas con zigzagueos de gran mestría metafórica, — pra burlar a censura — que eu chamaría seudófilosóficos, condicionados por sentencias e ideas sociopolíticas esclusivamente.

A Literatura Galega estaba mergullada nun círculo de tertulias e capelas, que, esquecéndose da longa evolución galeguista durante máis de cen anos, coidábase creador de maneiras reivindicativas inéditas. Somentes Rosalía, Curros e Carvajal — iste pola sua obra en prosa *O catecismo do labrego* — eran considerados depositarios de «Mensaxe», inda que cativo.

Eu que, emigrante, atopeime con Cabanillas, por primeira vegada, ós dezaseis anos, teño que recoñecer o impacto que me causou *Camiños no Tempo* cuio limiar di: «Agroma hoxe o albre novo da nosa Editorial co volume primeiro da «Biblioteca de Galicia» e campa na sua cara o nome de Ramón Cabanillas porque ¿cál outro podería levar?».

A afirmación rotunda do profesor galego forzosamente tiña que me deixar varado. Meses mais tarde, Don Leandro Carré Albarellos, cuio pasamento choramos iste febreiro derradeiro, decíame nunha sinificativa e garimosa carta: «As suas poesías están ateigadas de acedumes e berros anguriosos, mas non chorimiqueiros, como algúns din dos nosos grandes poetas xa mortos que en todos os tempos ergueron as suas voces de protesta e de revoltada queixa contra as inxusticias sociaes e máis as cangas e trabucos que xugaban o zume vital das nosas xentes labregas...»

Carré Albarellos, tiña, abofé, unha certeira visión do intre literario daquél tempo. As suas verbas afincáronme na idea que me tiña formado e fiquei máis engaiolado, se cabe, pola rexia voz do noso grande poeta xa morto.

A REAL ACADEMIA ACERTOU

Dende hai trece anos, vense celebrando o «Dia das Letras Galegas». Pódese disentir do acerto na escolma dos diferentes persoeiros homenaxeados durante istes anos; pero debemos recoñecer que o poeta escolleito iste ano Santo Compostelán, Don Ramón Cabanillas Enríquez, enterrado acarón da Rosalía no Panteón de Galegos Ilustres do Convento de Santo Domingo e de cuio nacemento (3.6.1876) celebramos o centenario, é merecedor indiscutíbel das máis afervoadas lembranzas en traballos literarios, en tesis

doutorales inclusive, así como acreedor de espacios radiotelevisivos e conferencias de divulgación que rememoren o laureado Poeta.

Cabanillas colma todas as esixencias poéticas, abala concencias, ten folgos pra mollar nos caciques, acada os más outos cumes místicos, canta sentimentos íntimos anguriado de saudade, é un mestre ouservador da paisaxe, un orfebre da lingoa e da forma métrica. Cabanillas desenterra as verbas más enxebres pra engastalas, con mau de artista, e cun estilo inconfundíbel nas suas ríacas alfaias poéticas. Deica oxe é o más esuberante, variado, culto e completo vate da Galicia. O cambadés tanxéu todas as cordas da nosa lírica, acadando cumes nunca conqueridos polas nosas letras. Ningún, coma Don Ramón, foi depositario dunha formación clásica tan outa...

AUTOGRAFOS E GRAFOLÓXIA DE CABANILLAS

O «Poeta da Raza» era un home comunicativo. Nunha carta que me escribíu dende Baracaldo «onde estou pasando, cheo de achaques, este inverno» laiábase: «*andó mal da vista, do oido e inda da cabeza pois estou floxo de memoria*».

Sinxelamente, il mesmo, resumíume a sua xuventú: «*fun seminarista en San Martín Pinario de Sant-Iago, mais dimpois o mundo levoume por outros camiños e cangaronme con traballos que non me consentiron dedicar o tempo que quixera á literatura que cultivei somentes antre espazos arredados ás veces por catro ou cinco anos.*

Nas cartas, coma nos seus libros, reverte amor polos eidos que o viron nacer e aconsellóume: «*Non deixe de ver as rías baixas; na de Arousa está o poboño curial e mariñeiro de cambados, onde nacin: coido que lle gustará, pois conserva inda uns pazos que din do seu esprendor no seculo XVIII*».

Cabanillas agradecía as verbas amigas: «*na vellez é un consolo sentirse recordado*» e gustaba de dar consellos: «*dedicación constante*» non canse de traballar e de polir, non perda un xiro». Unha e outra vegada a mesma teima. Lendo a sua obra non é difícil decatarse que tamén il cumplíu ista norma. Cabanillas era un namorado do galego. Non percuraba trunfos, nen loureiros, nen homenaxes. O seu fin primeiro foi sempre enriquecer, pulir e dar categoría universal á nosa lingua. «*A min sempre me interesou, mais que a poesía, a fala; a nosa fala que tanto interesa xa ós filólogos, unha canteira inesprorada que cada dia descobre belezas insospeitadas*».

Oxeendía a grafoloxía é unha verdadeira cencia. ¿Qué nos dí, e remato, o estudio grafolóxico do poeta?

Algunhas características que ouservamos axiña son: Bondá, Delicadeza, Cortesía, Estética, Imaxinación... (Letra crara, redonda, con certa lentitude, as maiúsculas proporcionadas, Escritura ordenada, fina, fluída, pulcra, austera e con adornos moderados. O acento no «i» denota idealismo. O «ñ» ponderación. O «d» cordialidá. O «g» sensualidá normal. O «f» equilibrio espiritual e material. O «t» gosto pola vida sedentaria. O «r» vivacidade cultural... A sua firma denota sinxeleza, elegancia e seguridá na sua persoalidade. O conxunto e os marxes confirman a armonía ordenada).

¡A NOSA TERRA! Homenaxe ao Ramón Cabanillas no seu centenario.

Libro publicado en colaboración por "Libro de Oro" de Vigo. (3-6-76)

DA "EL PROGRESO"

LUGO, 5/12/76

UN PÁRAMOS DE SONA EN LUGO

Por Manuel Rodríguez López

Os emigrados estrañan o «Macia», gustan da sua compañía os veciños; concordan con ilos irmáns e a sua muller sempre recén namorada e escótano pampos os picarillos rebuleiros.

«Maciabiriscudacantiga», co seu aquel do espírito da viña dos Barredos, forman unha trinidad chea, rumbosa, aberta e dada ós amigos, son parello moitas légoas á redonda.

Jamos á plaia fluvial co «Macia» —residente en Lugo desde fai moitos anos, foncho coa sua cativa «industria»— e cá non sería a nosa sorpresa cando súperamente berróu:

—Parade, que soltaron os presos!

—I...?

—Non vedes os mamíferos rubios?

Escachamos nunha gargalada cando se esplicou:

—Os presos son os coches; os mamíferos son os semáforos.

Trasantonte saímos pola porta de Santiago e vimos unha mulle riña, a correr, burlando o semáforo —Dios Santo, qué frenazo! — pra coller o "bus". Atrás dela o municipal, chifrando, coa libreta e o "boli" na mau.... A boa paisana, pequenina e reboluda, rubiu ó coche en marcha, satisfeita por terse librado da multa.

O "Macia" berrallaba ó garda dende a muralla:
— Señor, señor, collalle a matrícula !

Levo a grandeza ser xenro do «Macia». Recén casados, a sua filla e más eu fumos ó Saviñao pra visitar os meus curmáns e apresentarles a miña dona. Coidando atallar, viramos por un carreiro monteiro e, no címo, atopamos unha patrona cun fato de ovellas. A pegureira de longas saias e zocos bastados, estaba facendo labor de maus.

Foi un santo dar coela. Iamnos trabucados. Pero non pará elquí o contío. Cá non se irá a noso aglao cando, dirixéndose á miña esposa perguntou:

—I el non serás filla do «Macia»?

A resposta afirmativa entoldou os ollos da boa muller e contónous do seu casorio —acordo familiar— pra casa boa en terra allea, e das suas nostálgicas lembranzas da aldea nativa: A esfolla do millo, os fiadeiros, as vendimias, as mallas..., a mocedá da Rebo reda, da Laxe, das Eiras, de Villeiriz, a barullar e ergallar «farrás» na casa do «Macia», tras esgotadoras tarefas labregas.

O «Macia» non se afai na capital e bota curtas tempadas na aldea. Pra ill non hai millor feira que a Birísca, entre amigos, coa «janibía» —sua dona— de compañeira e un chanqueiro de viño, pra alumar ideas. Tampouco cansan as suas estorias: Os viaxes a Honduras, a Cuba, a México, os Estados Unidos, de onde foi deportado á Iberia na crisi do 29. Garantía evidente daquél viaxe son as tesouras e a navalla barbeira Made in USA, —únicos recordos que guarda— a morea de verbas inglesas que recita coma un rosario, deixando abraiados ós compañeiros e as cantigas cubanas, que na noite pecha, ecoan por todo o lugar.

O que non se debe mentar no Páramo é que, días airás, presentáronse unhos turistas americanos no «Establecemento Macia» e, cando as fillas chamaron por il pra valerse dos seus coñecementos ingleses, o home saudou ó yankees cun «Olrait» ceremonioso e liscou a dar un «borde» pra estalicar as pernas.

Il, «ian sabido» na lingoa de Shakespeare, «por qué fuxia? O meu fillo Enrique, aservorado do seu abó, deu coa resposta asisada:

—Sinte saudade polos Estados Unidos e non quixo conversar coiles porque dalle moita tristura.

Manuel Rodríguez López
Barcelona, 1976

DOMINGO, 21 de Mayo de 1972

de gran gallego, da int-

grado no catalanismo

19/2/77

CONTOS DA NOSA TERRA

MOUROS, TRASNOS E TESOUROS

Dedicado ó Benito Villariño de Xocín por Manuel RODRIGUEZ LOPEZ

Pola mañá, de cedo, o Sidrifo levou as vacas á Fontebranca. O Xan acompañouno. As dez, cuando o sol escomenzara a quentiar, velláran coelos e irian á casa da señora Xobita. O Xan tifia intiña en ouvir os contos do señor José María, que de boa mañá pasara co gando por diante da súa casa. Atoparon o vello lendo nun libro, que seica trouxera das Américas e tratava de horóscopos e mil encinas segredas.

—Ouviu! señor, é el contáraños dequellos contos de mouros que vostede sabe.

O señor José María era un grande falador e gustaba de enzidar os demás cas suas estórias. O gando pacía agustivo e o vello escomenzou:

“Iamez tres milhares polo río verba da trában. En chegando ó pozo dí Ferveda, cando estaban miles encenegados, ouvimos lecos teáres dos motros e dixo o Delmido:

—Eiqui é onde contan os véllos que vivian os mouros.

Incluseantes, estrevídos, gabímos polos pêñedos e entramos por un ozo, arrastrándonos con molto esforzo deixa chegar á unha posa. Esprellémos un bon enredo. Nem se vis cousa. Searmos os elitos, enrestrúenos e, numentras ó Daniel tifia conta, o Delmido é mais eu baizamos. Non había ningúen! Os mouros decatáranse da nosa afouteza e responden: Acendeqües mi mesto e vimos unha lacea. Era un encontro de zellos; pero, de superto, ouvimos uns petos no chao e... ¡que péz do demón!

Se virades qué mancha de asturias polos pêñedos pra fuxir.

Torn, alascando polo esforzo, outra vez ouvimos lecer. Na tornáran pra casa! Je non voltainos por ali endexamáis porque collamos medo. Ademáis que os mouros sumense como os melgues!

Despallan os velllos da Torre que na Ferveda había unha trabe de ouro. Pero eu coldo que habetá moltas más. Os mouros marcharon e o ouro quedou. Non podian con todo é deixárono moi ben soterrado. A min contárame o tio Camilo da Veiga. Dolo tifia no céu, como hal que facer pra atopalo. Existía un librillo que dá razón dos sitios onde se alcontra o ouro. Lendo mil, escomenzando polo cabio, aparecese a moura que o garda. Lendo no libro, quando se chega a unhas letras de formas gregas, a moura abre as portas e dá todo o ouro que ten

se volve ouro. O malo e que non sei onde atopalo. O metal prencioso ben sel onde está. Fal anos, achábase cavando xunto dos pêñedos; pero agora está en forma de encanto. Quen teña o librillo que vaya á Ferveda. Ali hai ouro.

—Será cousa de pescudar nas librerías da veila, cortou o Xan.

—O librillo hai mollos que o fan. O que pasa é que ningúen o lá porque está moi vellido e non lle dan aprecio. Quen o teña vive rico sen decatarse, aséguido o vello despacientemente.

—Cóntanos o do carneiro e o dos carbás, pediu o Sidrifo.

O señor José María surfur e, demais de guindarles un colo a vaca mardela que collía cara os píñeiros novos, prendeu lume ó cigarro e seguiu:

“Hubo casoupa, na vegaonda dun lugar que lle chaman a Lurenza, vivía soia unha vella. Non tiña mais que oito orellas, un ceán e unha cabra. Un dia determinou levar unha feña de mille e millo pra facer papas co leito de cabellia. E fouse alí.”

De volta, empazón a chegar ó polo e río, á reba dun lamello, atopou un serrache todo molledo e fureón a vella:

—Ochufiso, que mollado es! fai plu tamén que me molle torad! pero nob nusca xa gedi! o dia e aseca levo un catincriñío!

Voltou es en lazo pero pasaballe malo. Afeita cara o trouxo.

—O que pasa, jalón pra si, caro goso!

O chepar a casa nouisqueiro a carón da larceta e fez forte lume pra que gerra e pra queitar o celo. Cando brouxo hoys bruxa, contáuse agusto das persoas que tamén le o carneiro, que fai viu, berrou:

—Cheurru, que che vexo e cát!

A vella ó sentir falar ó carneiro rexou alborizada:

—Xesús, María e Xosé, arrenégote, demó!

—o carneiro. Iliscouse rindo fre.

—Hal que ver as cousas que pasaban denautes, ¡dixó e cativo!

—Naquiles tempos, esplicou o señor José María, o demo facía moltas trasnadas porque a xente era erida e de boa fe. O demo abusaba da sua bondá e por iso Noso Señor Xesucristo, cando se decatou do falseiro que él era, chinchorro ós infernos e pechou lle as portas por fora e, dende aquela, non volvér a ver o diaño por ningures. Muito temos que andar con Noso Señor

era pequeno. Ela andaba das ovelas no monte e eu cas vacas. Outiville muitas veces a estoria do carneiro. Era unha muller moi seria e nada mintirela.

—Cóntenos outro de mouros, pediu o Sidrifo.

—A min gústame mais que os do trasno, engadiu o Xan. Parecen mais verosímiles e dan esprazas de atopar algún dia un tesouro.

—Quén sabe se daredes coll. Vos bodes novos e fedes aicos por diante pra percurralos, ese fundou o señor José María.

Os rapaces surriron incrédulos e o vello seguiu:

“Tive casoupa, na vegaonda dun lugar que lle chaman a Lurenza, vivía soia unha vella moi feliña. Unha noite, polo San Xoán, a mal enfermó e ós oito días morréu. O home, soio ca pequenina, non tiba outra que mandar a filha co gando; pois illou daba atendido a todo.

As vacas remoscábanlle a cada inbre e a pequena fartábase de chorar.

Pola noite perguntouelle o pai:

—Detiste muito traballo o gando?

—Deu. Andiven sei pre corre que te correrás atrás delas.

—Pola mañá, mandouelle il galimoso tras ó Coto; que allí parou molto.

A ruxizo fixoo así e botou as vacas pra o Coto. Cando creu chegada a hora de recollelas, contóunhas e fallábelle a Pinta. Chorótillo chorárelas a costada e nisto que se lle creceu nela collita moi negra.

—Por qué choras?

—Porque perdíste a Pinta, confessou cara ós galos.

—Anda acó e non chores que as vacas velas están as duas.

Logo, achegándoselle, perguntou:

—Non tes quien te peitee?

—A costada esplicouelle que era orfa de mal.

—Boeno, pois ven todos os días por aquí, pregóulle, que che gardaréi o gando e pelearéte; pero non digas nada a teu pai nem a nadie. I. engadiu:

—Toma istes carbós e nonos mires deixa chegar á casa.

Seguiu ó pe da letra o seu mandado é ó chegar, viu que os carbós eran moedas de ouro e gardounas nun huchete.

Pró outro dia volvén ó Coto e tornou a xundido dela a vella

Sigue...

DOMINGO, 21 de Mayo de 1972

Continuación

que a pellejou e deulle finais carbóns. A merxifa fa todos os días pra all e tifia a bucha mais que inclina de ouro cando uña serrán o pal perguntoulle quén a pellejou. Ela non llo quería contar; pero teñmóulle tanto que é cabo dixollo.

O dia seguinte foron os dous pero a negra non apareceu mais nuncia. Emporiso quedaron ricos pra sempre.

A vellifa era unha moura. Naquellos tempos, pola Cidá, había moitos mouriros. Ouvíase tecer, como xa teñio dito, nos enormes penedos; pero os mouriros suméndose cando se achegava a xente. Iles eran moi ricos. E tifian molto ouro. Fixeron o castelo da Torre de Porqueira e, cando remataron, tiraron os picos á Sandiás e ali fixeron outro. Dende Sandiás tiráronos á Penna I ergueron iste. En acabando, tiraron novamente as ferreirantes que foron dar ó que dxe é o Castelo de Monterrei. Os mouriros tinan moita forza e cando camiñaban pela súa terra fan cantando:

—Adiós Cidá de Antela, canto ouro e prata nos queda ne-la!

O outro, como pesaba moi, deixárono agachado nas fountes, nos penedos e nos ríos. Algúnbega vageda, sendo rapaz, dementes de coser a virtú dos carbóns, tiñan ollado na misia bisharra. Xa sabedes que eu son do Xizco e viñen a ista terra cando o meu pai casou de segundas...

—Sabemos, si señor, dixerón os rapaces.

—Foi ben. Eu nonos colla porque non sabía o mérito que tifian. O señor Camiño da Vella Díolo traxi na gracia, apañábanos todos. Tifia tanto díndre que estafou, aségún contaban, es carbón que no lle fornabán pesos de ouro. Non había causa que ll non soupera porque estudara o carbón.

—Cóntelos finais, díramoslón o Xai.

O señor Xosé María encou o reló.

—Inda é cedo, pregántile o Sildrío.

—Outros díñan logo:

—Na vilapora de San Xago, en era ainda un cativo, andaba cogendo no monte, quantabas moito o sol e fumme por a sombra dun penedo que lle chamaban o Penedo Raxado. O por qué de chamarlle así é porque eran dona penedos xuntos que semellaba talmente como se os tivera partido un ralo. Facia moita sombra, e, como as vacas paraben ben quedélimos durmido e cando es-pertal vin que estaba un menino a carón de miu.

Il era moi negro. Nuncia viriu un rapacchio tan mouro. O que malas me chamou foi que falaba gallego coma miu. Fixémonos amigos decontado e puxémonos a xogar. Andarao nos sete e de cadaíme axiña que era moi espido, con todo o ser tan novo. Tamen era moiña da groma e sempre estaba rindo.

Levábamos un anaco xuntos cando, non sei por qué, miréi cara o penedo e viu un home moi vellifa. Tifia unhas barbas que lle chegaban ó peto e un chapéu aldraxento, cheo de furatos. Da cara somentes se lle vian os ollos e a boca. O demais todo era pa-lo.

Gafiel tanto medo que saltéme a correr; pero o vello colleume polo hombreiro e dixo:

—Non furas, que dareciche moitas cousas.

Tremaba. Mais, pola oa pouco, fome gañando a sun bondad. Deixéme unha navalla moi feita que puña "Albacete", unha poleta que tifia dibuxada unha mela lúa e un urocoles. Légo, hastria que se puxo o sol, estivo confandome estorlos. Eu esprefabía ben o vello; pero sal desto tantos años que esqueceronme as más da-

lles. Solo miñambre que dixerat;

—Cando nos batíron desta terra, quedei co neto coidando que ea meus compatriotas tornaran. Pero desengandéñame que no voltarán. Agora emigrámos nós tamén; mais voulche contar un segredo, se o gardas, serás moi liso. Cando señas mozo ven aquí e traí un pau de carbollo. Mételo entre os dous peches e gurzaben; que tiraran un. Deixábo atoparás un porco pequeno aticando de ouro. Ven liñalo; porque se vier un canapón de espeiro, entro, non alcantarás res. Alquiqui que bichele da pala no pro dia da muiña.

En díñan moi contente e meu neto era mercer unha biefeleira cando faga maior e xa sabía dos carbóns.

Péronos o vello e mais o menino. As vacas non aparecían por nengunha e levé muito antíxel, pero cando chegou á casa, se clavou estafou na costa. Non sei que devouse de tentar que pellique todo na casa. Non deson cristo ás miñas verbas liñalas que lle ensinéi a navalla, a pala e o urocoles.

O meu pal acendoun un faciñazo de palla e alá que nos encantámos, pola noite, con paus e sedefios. Deimpois de granizo esforzo, derribámos o penedo da dreta. Estaba o pozo tal como dixerá il. Pero solo había unha pala valeira.

¡Fun ben parvo! Se non houbéra contado o caso, all tíña unha América. Daquela os mouriros dicianle do ouro a queu lles parecía. Era xentixa moi boa. Porque eran negros botáronos fora do país. Passou naquell tempo o mesmo que agora acontece en Norteamérica. Soio trunfan os brancos. E ó que perecera polos negros, matáno. Se fixera caso do mouro, oxe vivia de rendas. Quízase seña un escarnio e ter que traballar dia e noite fai tantos anos...

O señor Xosé María viu con satisfacción que os contos agradaban os rapaces. Tirou a colilla, cuspiu no chau e seguiu;

—Val o derradeiro. Logo non veríades conque queredes, mais. Non seña qui remosquen as va-

cas. —Unha serán chegaron douis homes moi negros, con douis caballos come tizás a unha aldea que se chama Peñui, perta do Xizco de Limia, e pérquinton pola fonte que hai no monte. Unha vella encamisónios e rubrón hastra alá. A xente espeltaba os forasteiros. Facíalle moita novedá porque eran negros igual que o poz. O chegar a fonte, sen más, deron volta e pediron pouso para dormir. Fro ou fro dia seña tifian que segue viaxando".

Pola mañá o patrón da pouzada preparóllles o chocolate e fólos espertar pra que almorzaran.

Cál non sería o seu abracionamento atoparlos sen os hóspedes.

O home, que xa se maliciara, determinou de ir á fonte e alcotróu feita un elso. Andivo pesquendo arredor o deu con tres xarras de barro grandes, nun das calas había nove mordas, e volvérxe prá casa cayllando non viñagreiros dos que enxamáis foron a nacerse,

Sen dúbida foran a recoller o ouro. Habían per mouriros que, cando marcharon das nosas terras, desfáranse escondido. Deron coll graxas á vella que lle indicou da fonte, pola xe se tifian esquecido do ello.

—Non lle debera decir de lo, korrón o Xai.

—Non por certo, dixo o Sildrío cagüéndose.

—Por aquelas terras, finíou o señor Xosé María, tívise dado moitos casos distes. Na Torre de Porqueira vivían moitos mouriros. Non sei qué pudo pasar pra que os desterraran a todos.

MANUEL RODRÍGUEZ LÓPEZ

MIERCOLES, 29 de Agosto de 1979

icia**paradela***Gran impacto de "Contos e xentes de Paradela",
de Manuel Rodríguez López*

RIO DE EL PATRONALES

local, la cuál está dotada con el Trofeo «Comisión de Fiestas» e importantes premios en metálico y trofeo.

A las 5,30, partido de fútbol en el Estadio Roca.

Desde las 9,30 de la noche, monumental verbena amenizada por las orquestas «Van Van» de Cuba y «Huellas», que se prolongará hasta el amanecer, terminándose los festejos de San Ramón y Santa María con una atronadora salva de fuegos artificiales.

PARADELA. (De nuestro corresponsal, A. Losada).—Durante los tres últimos Domingos y en la sección «Taboa Redonda» de este diario, Manuel Rodríguez López, nuestro «obreiro poeta» residente en Barcelona, puso en bella prosa algunas anécdotas aquí acaecidas en «Contos e xentes de Paradela».

Se trata de gentes y temas conocidos perfectamente por todos nosotros pues no hace muchos años que ocurrieron, incluso alguna hay reciente, de ahí que a nuestra gente le haya encantado leerlos. Los pocos ejemplares de **EL PROGRESO** que aquí llegan se agotaron rápidamente y otros muchos fueron encargados a Lugo porque había mucha gente deseosa de hacerse con un ejemplar. Agradecemos a Manuel Rodríguez la finura y delicadeza con que ha tratado los te-

mas y le animamos, dado el tremendo impacto local que han tenido, a recopilarlos y editar un libro que en alguna forma honre e immortalice nuestra patria chica, nuestra gente y nuestras anécdotas.

Marcas para hoy en el Litoral Lucense

(HORA DEL MERIDIANO DE
GREENWICH)

Horas	Coefficientes
1. ^a bajamar	0,45 00
1. ^a pleamar	7,00 55
2. ^a bajamar	13,05 00
2. ^a pleamar	19,23 51

Barcelona, 5/10/79

Dr. Dr. José Gómez
Santiago

Meus queridos amigos:

Xa non é obado poder falas en vosotros nun disfrutar da viva compañía; pero o recordado non ten límite e escribir aos amigos é grato.

Esperamos que vos encontrades ben. Nosotros seguimos coia sempre. O traballo apesar de

que nos fixéron outro "crédito" de 40 millóns, está tambaleante porque a produción é cativa e anómala xa representa 20 millóns mensuais. Agora traballamos a xornada completa. É se morto intento resistir polo menos déixa Diciembre pra - caso de needed - Volveremos a acoller ó paso parcial ou - no peor dos casos - ó total.

Da nos díredes qué tal van os pequenos cos estudos. O Saint moi ben e o Enrique pronto empasaría o 3º curso. Deixara pendentes Guinica e Lafini; pero aprobonas e inclúnelle millorón a nota global. Agora que iste van estudiar bastante.

O viernes mercamos un Renault 4TL, algo precipitado pra afilar o novo importo do 26%. É un coche que pode serme útilitario, case de quedarse sin traballo e, ponamnos por caso, ir a Galicia e perder algúns negocios familiares.

Le felicito que virá á Barraque por causa de Ana, esperando que contedes coa nosa casa que tamén é vosa.

Da nos díredes qué tal vos apañeis en Sant-Dago e se estades contentos.

Un día disto saliná o meu novo libro SALDADA MÍNIMA. Dixéronme, en Edicións do Castro, que xa están facendo a encuadernación. Da vos reservaréi un.

Mais manda. Reibe o apreiso dos nosos amigos

Doña Luisa Bouza e Miguel

CARTA DENDE BARCELONA

por
Manuel Rodríguez López

Querido Rosende:

Por terceira vegada vouche falar de Castelao. O gallo dista nova misiva é outro cabodano da morte do Daniel, que tal era o nome familiar do meniño nado o 30-1-1886. (No che dixera áinda que o crego — a todas luces monárquico — impúxolle o nome de Alfonso, que era o escollido pola reina Doña María Cristina pro herdeiro que estaba a nacer).

De qué che falaréi oxe diante do afervoao contido e dos largacos horizontes culturales da sua obra?

ESCOLMAR A OBRA DE CASTELAO E DIFÍCIL

Xa che dixen nas derradeiras cartas que non é posíbel abranguer nunhas liñas tanta laboura. Na primeira faléiche algo encol dos deseños e na segunda, da faceta política. Ordear as suas verbas e ideas todas, as suas manifestacíos artísticas, cheas de contido, de historia viva; recopilar tantas confidencias desgarradoras, auténticas, ca enorme dosis de meticulosidá, entusiasmo, tacto reflección persoal; escolmar os seus ricos testimonios de primeira mau, rigurosamente inéditos na literatura galega é imposíbel facelo en poucas llanas. Serían mester abondosos volumes.

Castelao tiña fé na creación literaria, na trascendencia do diálogo e na eispresión universal do dibuxo: "Un piorno, dice, que polas rendixas amostra somente o ceo, dí moito mais da fame dun neno que un *artículo de fondo*", e deixóunous tal manchea de obras, de proporcións xigantes i en aumento no decorrer do tempo, que xa non podemos prescindir dos seus factores emotivos nem das suas ideas clarividentes, auténticas por ter xermolado na concuencia sicoanalítica do home, anguriado ou ledo; cheu de fé ou mirrado pola depresión.

CASTELAO E UNIVERSAL

Ti sabes, querido Rosende, que os humanos

somos dados a crear mitos e por eso xurden, verbigracia, fabulosos heróis guerreiros e demagogos pra inciar os pobos á guerra... O cabodano de que che falo ó comenza, non é o cumio que coroa unha preta confabulación pra crear un idolo sen alma, nado na teimosía dun grupo sen basamento e cun futuro que se esborrallará cando morra o tal fato que o mitificou. Non, Castelao non é a creación dunha forza política de dominio nen de gobernantes que se autocondecoran i empoleiran cativos monecos locaes sen más merecementos que a sua riqueza. Castelao, como Gandhi, Cervantes, Cámoens, Washington e derradeiramente o "Che" ou Xoán XXIII, é un home UNIVERSAL.

A obra de Castelao, mergullado xa no patrimonio da creación humana, escintila feita alicerce dun xigantesco edificio. Deso quero falarche oxe, amigo Rosende: Da inmortalidá que acadou dunha maneira ben sinxela. Escoita as suas verbas: "O conto está en faguer obras de arte e dempóns xa chegaran a conquerir universalidá".

CASTELAO VIAXANTE INCANSABEL I ESCULCADOR

Castelao viaxou por todas as naciós ouservando e asimilando canto de bon e de Arte atopou nos museos e nas xentes. En "Do meu Diario" relata as suas impresións por Francia, os Paises Baixos e Alemaña. De París non lle agradou o arte Novo nen a infinitud de Escolas cos nomes mais dispares e arremetéu contra futuristas e a manchear de pintores de encoiros, algúns verdadeiras porno-graffias.

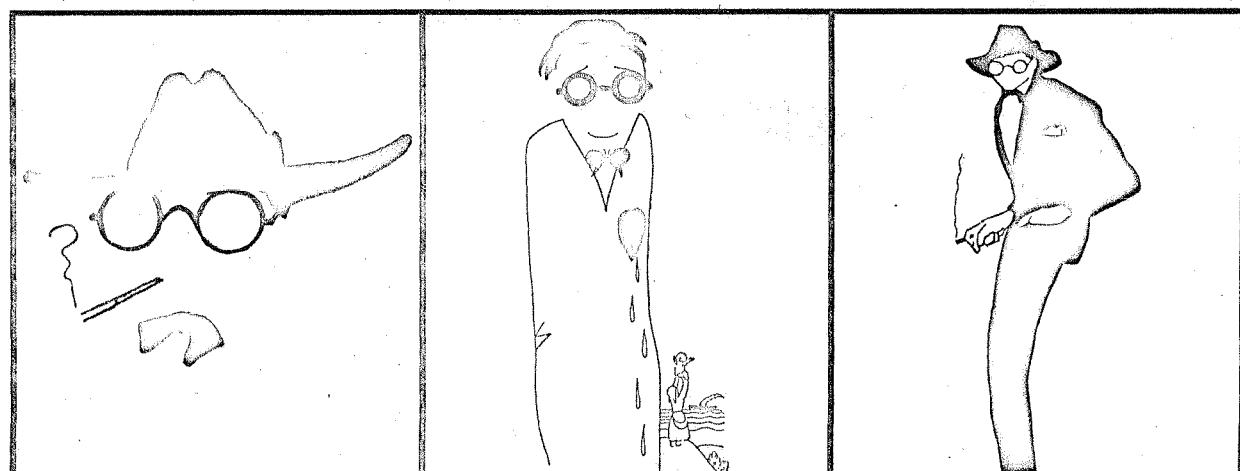
Dice: "Eu ben quero ser un artista do meu tempo eisí coma son da miña terra, mais ¿Como aceptalas cousas do arte novo de París se case todas elas están alonxadas da natureza?" → Sigue

ORGANO DE DIFUSION DEL CENTRO GALLEGO DE BARCELONA

Entidad declarada de utilidad pública

IV ETAPA - N.º 4

NUMERO ESPECIAL DEDICADO A ALFONSO R. CASTELAO

París non enchéu o seu espírito. En "O galeguismo no Arte" referíndose á vanidá dos artistas que se coidan creadores dí: "Pensan que o arte está nos miolos i estruchan a cachola coma quen estrucha un tubo de pintura".

O millor víu na capital francesa foi a exposición dos rusos porque "Non ten un carácter, tén moitos. E o individualismo, o nacionalismo e o futurismo (o futurismo verdadeiro) é a terra rusa con toda variedade de flores que se poden dar nela. Nada de filosofías nin recetas nin xefes de escola. Son artistas que deixándose ir, consciente ou inconscentemente, polos mandados da terra, atópanse co xenio".

O que mais lle repunóu da capital da Francia foi a visita a un crematorio: "Apodrecer na terra, debaixo dunha boa laxe, iso é natural" escribe.

Bruselas, asulagada nas correntes artísticas alleas, parecéulle unha colonia de París e danlle noxo os manteigosos cadros de Rubens. Sóo no museo antigo de pintura síntese admirado e preso polo entusiasmo: "Cánto se deprende con Bosch, con Breughel o vello e con Huys".

Castelao visita Gante, Bruxas, Amberes, Colonia, Berlín, Múnich... Nesta ciudá síntese agosto e na "Alte Pinakothek" reconciliase con Rubens diante dos apuntes que alí se conservan diste pintor, ponse a ben co Murillo das esceas de rillotes e pásmase cas grandes mostras de Matías Grunewald e de Miguel Pacher.

Como podes ver, Rosende, Castelao non foi un home entalado polos horizontes estreitos dunha bisbarra nen tan xiquer dunha rexión. Aquil home que xa ós 11 anos emigrara ca mai, reclamados dende Pampa arxentina polo seu xenitor, pra logo ós 14 tornar a Galiza e facer os estudos de menciña en Compostela e doutorarse en Madri, foi un viáxante incansábel i escultor.

No ano 1929 percorréu os camiños da Bretaña, publicando no Seminario de Estudos Galegos "As Cruces de Pedra na Bretaña", froito de atinados estudos arqueolóxicos, gabados na prensa francesa especializada.

CASTELAO LITERATO; ORADOR E DIBUXANTE EN TERRAS ALLEAS

Perante a guerra civil e dempós no desterro hastra o seu pasamento, a universalidá de Castelao está patente non só nos continos viaxes a diferentes países, senón que tamén na sua presenza cultural nas grandes cidades e nas abondosas ediciós dos seus dibuxos e obras literarias en naciós alleas. Así "Galicia Martir" (Valencia 1937) esborrolla fronteiras e conta con reediciós en Rusia, Arxentina e inclusive na China. En Nova York públicase "Milicianos". "Un ollo de Vidro" é traducido ó francés e ó húngaro. No teatro Mayo de Bos Aires (1941) estrena a peza teatral "Os velllos non deben namorarse". Na mesma Repúbliga sudamericana no 1944, cun xantar-homaxe que lle ofrecen 1.500 amigos, festéxase o nacemento de "Sempre en Galiza" e pouco antes da sua morte, firma os primeiros exemplares de "As

Cruces de Pedra en Galiza", logro monumental de moitos anos de pescuda, financiado polo gran mecenas D. Manuel Puente e a Colonia galega da capital bonaerense.

Pero Castelao foi tamén orador. As suas verbas vibraron nas Cortes Constituentes, nos Estados Unidos, en Cuba, México, Montevideo (No 1943, presidindo primeirísimas autoridades, falou pra 50,000 almas no Estadio Centenario) en Rio de Xaneiro, en Bos Aires, etc., deixándonos o seu pensamento manifestado en dúcias de conferencias, en castelan e galego, espalladas por revistas e xornaes. O Gran Universal galego que xa no 1912 conquéira a segunda medalla da Exposición Nacional de Madri, lonxe da terra, co pesadelo abafante de eisilado, convítuese no maxistral estilista que en tribunas alleas rubiu a cumios de perfección o idioma galego.

Tamén espuxo en Nova York, na Habana, en Moscú, en Bos Aires, no Ateneo de Montevideo, donde foi agasallado polo presidente Amézaga, i en outras moitas cidades.

Dibuxó estampas de negros nos Estados Unidos e inmortalizou as espresións, anatomías, doores e danzas dos negros cubanos cunha calidá extraordinaria que podemos apreciar no libro imprentado derradeiramente por "Galaxia". Xentes doutra caste, que il amaba e representaba facendo arte porque lle nacía dos mais lucidíos recunchos da alma, aguilloadas polo seu desacougo, acadaron concencia das suas laceiras, Os anceios das coleitividades negras moldeadas pola sua inquedanza estética conqueriron contido. As estampas de negros nas maus do enxebre galego falan por si solas da sua universalidá, da sua fonda humanidá. Dicen do seu espírito.

PRA CASTELAO NON HAI FRONTEIRAS

A chave do éxito do noso meirande Xenio dánola il mesmo: "Hai que poñer a producir todas as posibilidades dun pobo diferenciado en ben, principalmente, da riqueza espiritual da humanidade" e "todos cantos preferimos ser esclavos da natureza a ser esclavos das leises dos homes, proclamamos a necesidá de que os sentimientos galeguistas señan zume da terra e celme da tradipción non entendendo por tradición a serie de aitudes superpostas, sinón o eterno que vive acochado no instinto popular".

Pra acabar, escoita esta fermosa comparanza do noso Guieiro ós que lle criticaban o seu universalismo: "Endezamáis ollamos a ningún paxaro tropezar en ningunha fronteira. E se non tropezan os paxaros ¿cómo podían tropezar os nosos sentimentos e as nosas ideas?"

Rosende, non sei se atinaría nistas liñas con presas tolas a engranzar as adoas convincentes da UNIVERSALIDA do meirande fillo de Galicia de todos os tempos. Coido que algún día publicaráse a sua Obra Completa - ¿debida, por enésima vez, á sacrificada Colonia Galega? - Somentes entón teremos á mau o Castelao con plenitude.

Remato, Rosende amigo. Saúda ós velllos e ti recibe unha aperta querendosa.

Manuel Rodríguez López
Barcelona

A Dr. Xoán Blaíns,
con saliente
mío

Barcelona 31-12-1979

Fr. Xiró e Peregrina de Gómez
Sant-Iago

Mensagem amiga: Grandes pola ora felicitacion e pola
loteria, que ainda que non se convertiu no "Gordo" é unha tra-
dición de ilusión durante miles días.

Mandou o meu novo libro, que praticamente xa ence-
des porque están os poemas xa feitos publicados en diferen-
tes periódicos e revistas. Fizél en Barcelona, non se venderon
300 exemplares. Henry Temprano e Inmaculada, non podes-
tar colocar 20.

Táminos os meus arquivos do "Progreso" co fim de
que vexades ciles con as nosas actividades culturais en Barce-
lona.

A ver, logo, se será verdade que vides a Barcelona. Espe-
ramos que nos visitades e xa sabed que estás tens a vosa
casa.

Referente ó trabalho, fai 3 meses que me arredorei a
final 1º; pero agora volvemos ao Pazo Social porque niste
meses non tiví venta (temos uns mtox almacenados) e así cobra-
remos do "Pan" e desa maneira recuperaremos capital. Esto
é unha escopallida a nivel municipal. Na Delegación de T.
de Barcelona teñen 3000 Expedientes pra resolver nisteis inter-

Reunidos pa co disexo de que tenedes un anno 80
chein de felicidade.

Molto bien os meus e vos recibiremos gaiamente
vós. Dene lles Boas e benditos

O PROFESOR LOSADA EN L'HOSPITALET; MARIA MANOELA E ALFREDO GONZALEZ, EN SABADELL

Na aula de cultura de Santa Eulalia de L'Hospitalet o Doctor Profesor de Filoxenia Gallego Portuguesa da Universidade de Barcelona, Basilio Losada Castro, clausuraron as Primeiras Xornadas de Cultura Galega organizadas polo Grupo Castelao e o programa «Galiza Celte», que dirixe Manuel Fernando, de Radio Miramar.

Fixo a presentación do conferenciante o popular locutor, quen se referiu ó profundo coñecemento que o Profesor Losada ten das culturas galega e catalana e rematou o seu parlamento agradecendo a numerosa asistencia de público, en aumento cada Xornada.

O Profesor Basilio Losada, impresionado pola morte do seu grande amigo Eduardo Blanco Amor, dixo, antes de entrar no tema da conferencia, que o escritor ourensán foi un dos millores prosistas galegos de sempre e, referíndose á novela «Xente ó Lonxe», contó como Blanco Amor, nun intre de decepción, tentara raxar a obra, salvada por consello seu, tras longa porfia pra convencer ó amigo da necesidade de que «Xente ó Lonxe» sobrevivira. Hoxe con «A Esmorga», «Xente ó Lonxe» ocupa un dos lugares mais sobranceiros da creatividade literaria galega.

AS RELACIONES DE GALICIA CON CATALUNYA

Non é posible, dixo o Profesor Losada Castro, establecer unha serie de correspondencias históricas que sustinen unha relación directa entre Galicia e Catalunya. O descoñecimento mutuo é debido ás 1100 kilómetros, verdadeiro valado que separa os dous pobos. Catalunya, ademais, quedou forse do Camiño de Santiago, cordón umbilical que xunía Galicia con xentes de todos os países. Podémanos referir a intres nos que se mellora que houbo intentos de relación, mais ben, anecdoticos. Un exemplo témoño no monxe Cesareo de Montserrat que, no s. X, peligrinou a Iris Flavia pra que o bispo galego o consagrara bispo de Tarragona.

O primeiro contacto directo entre Catalunya e Galicia dáse no s. XVIII cando miles de catalás se estableceron nas Rías Baixas pra se adicar á pesca de arrastre, causa de indignación entre os nosos mariñeiros porque conlevaba o esquilino da pesca nas rías, estragaba os fondos mariños e reducía os xornaes de traballo. Nas costas galegas, inda que dun xeito colonial, os catalás estableceron un sistema moderno e industrial; practicaban a edificación; vivían en comunidades separadas e sólo os fracasados chegaron a se integrar co pobo galego. Apesar dos problemas causados, a emigración catalana en Galicia foi positiva: atopáronse con técnicas que arrancaban do neolítico e implantaron todos os avances industriais capitalistas. Tal foi o único intre de relación directa entre os dous pobos.

OS IDIOMAS GALEGO E CATALAN

Referíndose ás relacions literarias, o Profesor Basilio Losada dixo que Catalunya foi o único país da Iberia onde Rosalía de Castro tivo incidencia, mesmo desde 1863, ano da publicación de «Cantares Galegos» e engadiu: Mosen Cinto Verdaguer, gran figura do xurdimento espiritual do pobo catalán, na rúa de Tallers atopouse cun home que tocaba a gaita e nos seus ollos humedecidos adivinou a nostalxía do emigrante, inspirando no rate, admirador da nosa poeta e de Galicia, un dos seus poemas más fermosos.

No ano 1889 Brañas publicou en Catalunya o seu libro «El Regionalismo», obra cuia lectura determinou o catalanismo de Cambó, segun confesión propia do persoerio catalán a Vicente Risco.

SEMELLANZAS ENTRE CATALUNYA E GALICIA

O conferenciante afirmou que as duas nacións estiveron oprimidas polo centralismo; pero a opresión de Galicia ven de muito máis lonxe. Catalunya perdeu o seu autogoberno o ano 1714; a «Doma e estracción» de Galicia enceñárase no século XV, ainda que, pra ser máis verdadeiros, podíamos recuar ó reinado dos Trastamara no s. XIV.

«O PROYECTO

DOMINGO, 23 de Diciembre de 1979

O proceso do Rexurdimento agroma nos dous países mudanzas históricas moi distintas: Na 1828 Nicomedes Pastor Pintor publicou «EL PORADA» e no 1832 Arias e ODA A LA PATRIA. Nun embodo do espertar dos idiomas gallego e catalán. No «Comendado prendeu, medrío e descomendado» porque había unha burguesía arraigada ao mercantilismo que apurría a flor do agrumar do movemento catalán. Pero a burguesía de Galicia, composta de xomerciantes, burgueses, vascofranceses e catalás, alleos ó país, sin conciencia nacional, co supremo placer de vestir e falal como a xente de Madrid e coa única idea de mercar a baixos prezos no agro e logo vender a maioría dos produtos consumidos non fixo más que lembrar o «Comendado» de cada país.

O Profesor Basilio Losada finalizou a súa conferencia decindo:

«...dende que quiso ser de novo burguesa voltou a xente que hoxe está en Galicia...». O fillo do burgués volviu da Universidade italiana galego e más mesmos que se llamou lo xurado...». «En todos los nosos intercambios, vimos todos da sacha unha rede, na móbrega da sacha e da rede descubrimos a nosa súa esencia, cuia semente fundamental é o idioma».

A continuación houbo un coloquio aberto, de gran interese, e, finalmente, falou José Lois Torres, responsable do Grupo «Castelao», clausurando así as Primeiras Xornadas de Cultura Galega de L'Hospitalet.

NOVO EXITO ARTISTICO DE MARIA MANOELA

O Grupo «NOS» de Sabadell é unha lonte inagotable de traballo. No curto período de dous anos nacéu, mediou e xa chegou á maioría de idade. Primeiro en locais alugados, agora xa no seu propio fogar, organizaron veladas literarias, festas, recitales e, por qué non?, ceas de irmandade e aniversarios. O Grupo «NOS» foi quem trouxo «FLAMENCO Y VENTOS» e á MARIA MANOELA por primeira vez a Catalunya e, neste mes de Nadal, realizou a dita de ouvir a voz e atender o mensaxe da artista ferrolana.

O público entregouse por entero a María Manuela,

que esta vez, ademais do seu home «O Tranquilo», tivo a valiosa colaboración do Ramón Boiro e agasallounos cum teixe de creacions novas inspiradas en poemas do poeta da Terra Chá, Manuel María, adicados ó nenos porque —dixo— «quidamos que debemos cantar cantigas en galego pra nenos pra que se vayan afacendo á sua lingua».

Tamén interpretou a Rosalia, Cuña Novas, Curros, temas do pobo, panxolines do Nadal, grandeiras...; pero os meirandes aplausos acudounos cando, denantes de interpretar a Celso Emilio Ferreiro, dixo: «Do noso poeta de Celanova morreu o corpo nada máis, porque as suas verbas estaban con nós para sempre».

Ben se pode gabar Galicia de ter unha voz como a de María Manuela e os seus poetas unha intérprete de tamaña valía artística!

ALFREDO GONZALEZ GRABARA NOVO DISCO

Tamén actuaron o Xosé Luis Foxo, o mestre-gaitero, imprescindible en cantos actos folklóricos se celebran na nosa colectividade e Alfredo González, coñecido por todos polo LP do Grupo PETAPOUCO, que den a coñecer varias cancions que axiña chegarán ó público nun novo disco. O meu agradecemento a isto noso troveiro da emigración galega en Catalunya por ter escolmado varios poemas do meu derradeiro libro SOLDADA MINIMA.

Hermilia Corbacho, a cantora das Rías Baixas, residente na ciudá do Vallés, foi moi aplaudida cando, no intermedio, recitou os seus inspirados poemas e o profesor Serafín Villanueva, tras agradecer a acollida do público, prometén a «plenísima entrega do Grupo «NOS» á nosa cultura e ós artistas galegos, profetas dun mañá transllante».

MANUEL RODRIGUEZ LOPEZ

Barcelona, 8 Maio 1980

Dr. Dr. José Gómez e familia
Santiago

Mui queridos amigos! Hoxe precisamente fai un mes que recibimos a vosa atenta carta. Agradámonos o saber que seguís ben. Nosotros seguimos, non mais nun menor, coma cuando estabades aquí: igual en canto a traballo, quedanzas, esperanzas etc.

Referente a Santiago, tamén repetí a conferencia de que me fala, fai duas semanas, en Sabadell. Pró meu ver é un conferenciante estupendo. Pasado mañá dará outra no C. Galego. O día 18/4 fizo a presentación do meu derradeiro libro en "SARGADELOS". Deixame "de pedra"! Tivo verbas de gran eloxo pra minha obra. Muito mais do que en agardaba. Ademais foi un éxito de público e de persoas venecellas coa cultura. Había profesores, catedráticos, escritores, locutores... de verda que en occasións similares vim raras veces tanta xente e de tantas tendencias políticas. Dexo saber que agora estamos moi divididos e basta saber que filan o partido "X" acude pra que non o faga o do "Z".

Por fotocopias da verás as presentacións que se fixeron tamén na librería "Sotelo Blanco" e en Tarragona, actos nos que Alfredo Glz. interpretou os meus poemas. Tamén houbos moita xente e ventas do libro (xa levo colocados 425 sólos polos meus medios en Barcelona). Mandalei críticas, que coido ainda non che mandara. Se me reptó, perdona! Non sei se sabes que en danseiros déronme un premio en Beira, por un poema de Nadal e hoxe telefoneárome de Lugo por mor de que me premiaron con diploma un soneto adicado á gastronomía galega.

Referente a "Realidade Galega" coido que estáis no certo. Politicamente estamoss "verdes". Estiven invitado nunha cea en honor do presidente Quiroga e na conversa que mantivemos, convencidome que sólo hai "facienda". En canto ós cataláns, hoxe estrenamos novo Honorable. O problema da lingua, sobre todo, vai ser moi grande. O catalán é obligatorio e no Instituto, inclusive, regalan suspensos a chelas! Da li sabe, que os non cataláns - como o meu fillón - son maioria e en xeral, como se si tratara de MATEMATICAS! Esto se gurro que vai a haber discriminacións: xa existe!

En canto á Condessa, feréi que intentar consegunt algo; pero penso que debo agotar todas as posibilidades antes de empexar a pedir favores. A ver se entretanto cambian as cousas - acabo de ouvir na TV que mataron outro comandante e o director de Traga e de Rosas. A ver se atopan unha solución tipo Portugal....

A mi llevo vereando en agosto - uns días nas vacaciones. A Irene siguiu moi nra diversión das rebairas e recordarle muito de vos. Malha nada. Recibide unha aposta

Poemario de horizonte componendole social

MANUEL RODRÍGUEZ LÓPEZ, es un poeta nacido en Sarria y que, desde los seis años, reside en Barcelona. Conta ya con varios libros en su haber, así como con diversos galardones literarios.

LA VOZ DE GALICIA

«Soldada mínima», nuevo libro de poemas de Manuel Rodríguez López

«Soldada mínima» es el título de un nuevo libro de poemas de Manuel Rodríguez López, un poeta que nació en las tierras lucenses de San Miguel de Paradela, cercanías de Sarria, que reside en Barcelona y pasa sus vacaciones en Lugo.

«Soldada mínima» es un nuevo libro de poemas, pero el propio autor nos hace salir de este espejismo, con la nota que figura en la contracubierta: «Soldada mínima» publicase con diez años de retraso: en 1969 non pudo salir a rúa por consejo de entón Dirección Xeral de Cultura Popular.

Es nuevo en cuanto a confeción, y es un fruto de diez años, encuanto a gestación, en cuanto a su salida a la luz de los escaparates de las librerías. «Soldada mínima», cronológicamente, en la creación del autor se sitúa entre «Poemas populares gallegos» (1968) y «Saudade do bulleiro» (1970).

De más paciente pensamiento es «Soldada mínima» (1), donde el componente social de su autor se manifiesta en toda ocasión. Bien es cierto que tampoco faltan arranques líricos en sus composiciones. Pero lo que predomina en ellas es el mundo del arrabal y de las fábricas. De ahí que, como con gran acierto apunta Alonso Montero, pueda decirse de él que no más que un poeta obrero, un obrero poeta.

No es propenso Rodríguez López al soliloquio, al aislamiento, tan frecuente en nuestros líricos. Es el mundo del trabajo, el que palpita en estos poemas escritos por un hombre que no trata de hacer política, «aun cuando los derechos sociales se hagan inevitable dada su fuente inspiradora».

Nos encontramos, pues, ante un poeta eminentemente social. No sólo al reflejar una época, sino ésta una situación. De ahí que la inmensa legión de los humillados y ofendidos, de los que nada tienen que perder, porque, en realidad, nada tienen, sea la protagonista de estos versos tan entrañablemente humanos.

El mundo de la injusticia, el clima del arrabal en que vive, se percibe aquí y allá. Sin una determinada adscripción política, su poemario constituye, en suma, una

denuncia de la existencia en que viven los proletarios de las grandes ciudades. El «lumpen», al que se refieren los sociólogos, late en todas estas estrofas, que constituyen una auténtica llamada a la conciencia social.

Nos encontramos, pues, ante un hombre que reacciona ante la injusticia; pero que no lo hace desde un ángulo partidario, sino con la conciencia de una clase que siempre ha representado la parte más débil en el contrato social.

E. M.

(1) **SOLDADA MINIMA**, por Manuel Rodríguez López. «Edición do Castro». Sada-A Coruña.

EL IDEAL gallego 4-1-80

Nuevo libro de poemas de Rodríguez López

LUGO.—

Edicións do Castro ha publicado un libro de poemas del lucense residente en Barcelona, Manuel Rodríguez López.

Es el tercer libro de poemas de este autor, nacido en 1934 en San Miguel de Paradela.

En 1968 publicó «Poemas Populares Gallegos» y en 1970, «Saudade do bulleiro».

Rodríguez López ha obtenido el Primer Premio de Poesía «Meigas e Trasgos» en 1976, y en 1977 el premio José María Chao Ledo, en el Certamen Literario de Villalba.

Sus cuentos han sido premiados en los certámenes de Baracaldo (Centro Gallego) y Sarria (Meigas e Trasgos).

«Soldada mínima» comprende

un total de 29 poemas, con un prólogo de Basilio Losada; dice Basilio Losada que «Os mejores poemas de Manuel Rodríguez son percisamente aqueles de temática arraizada nese mundo da fábrica e o arrabalde, que tan ben coñece». Finalizando con la afirmación: «Muitos homes, galegos, obreros, emigrantes, entrevireron por primeira vez na sua vida a poesía atraveso dos poemas de Manuel Rodríguez, obrero, poeta emigrante».

Comienza el libro con una cantiga ó carballo, «patriarca de cerna inmortal». Inserta los poemas que le hicieron merecedor de los premios de poesía de Villalba y Sarria, y presta atención especial a los temas sociales y obreros.

EL IDEAL GALLEGO 4-1-80

José Gómez Blanco interesa
la cantidade de cien pts en el
nº 28,296 del sorteo que se celebra
el 22/12/80

Barcelona, 4/11/80

José Gómez - Sant-Tago

Dileños amigos: Casualmente non estaba na casa - ás tardes si go teñidas libres - e non puiden falar con Xosé; pero xa a Irene me contou que seguías ben e que os nenos estais tan contentos en Galicia. Aledámonos moito. Tamén me dixo a Irene que tal vez tenades que vir ao Baroquet. Xa sabedes que aquí fede a vosa casa e amigos amigos pra o que podan axudar.

Referente ao noso viaxe a Galicia pasámolo moi bien, o coche portouse ben e traballou duro. Estivemos na Coruña 2 veces, outras dnas por toda a costa de Lugo, e en Santiago. En Vigo, en Celanova e Bande, no Cauvel - cánto medo paséi polas aquiles montes empilas, carreteras espantosas! - tamén fui ao Lebreiro por dnas veces, ea morto pobo de Lugo.

Deume moita ilusión circular pola autopista de Coruña a Santiago que crucéi nos dous sentidos. En resumen: Recóñecelo que me comportei coma un "manorrido". Estivem en Raxo, un dia chuvioso, perto do hotel "Alborada" que ardeu pouco antes - visitéi a Hermiticia do Gruppo Sabadell. Tamén palei con Ramón Prieto, que feu dous libros meus de contos pra ver de publicados en "Galaxia". En Vigo estiven en Alonso Martínez, en Bargadeles con Díaz Pardo, en Fama de boronue o 1º premio de Poesía, por Radio Popular, e prás 4 provincias, fui invitado xunto con D. Ansel

Foi dum coloquio que durou media hora. Entravista tómou
eu periodico e o director de El Ideal membros que con-
versal en Barcelona. Na lixe publicado ali muitas cousas
- un promedio de un artigo semanal - Mandoule algúns
muitos que ao tempo recordábanle persoas e actos, se-
mellantes a outros que vivisteds en Barcelona vosoutros.

Firmo Manuel Orte R. L. "Orte" consta no seu gabinete
endeoamais o empregado deixa agora

Non puden falar coa condessa - conseguiu o seu telefonio
a través do director do Banco de España en Lugo - pero
si coa sua secretaria. A entrevista concedéuha pra pri-
meiro de Setembro e, dan está, non puido ser, por
morr do traballo (Empéci a traballar o dia 2/9)

Por Barcelona seguiuos como sempre. Os mesmos
problemas, os mesmos desexos. A mesma insecuridade
e esperando o milagro que non chega.

O outro dia estiveren en Castelldefels - como verás
pela copia - e falei co Dr. Llorente do que fíxera
mucha longa crónica que debén aparecer hoxe
- onte estaba en prensa -. Tamén entrevisté ao
alcalde de Barcelona, ao Pai Ismael, rector de
San Fco el grande de Madrid e, despois da inaugura-
ción da "Rúa de Isteo Pedraro", tivemos uns xantos
de confraternidade galardo-catalán. Foi un dia molarable.

A ver se escribides - encontráuñosos moito a faltar - e
contades novidades.

Rebínde inha aposta e bicos aos meus

DIARIO DE BARCELONA

De Avisos y Noticias

Decano de la Prensa Continental

Director en funciones: Luis Llobet Solà

Administración, Redacción y Talleres: Consejo de Ciento, 224 y 228

Barcelona-11

Teléfonos 323 18 00 - 323 17 00 - 323 18 00

Telex 54737

Depósito Legal: B. 3030-1958

Noticia de la lírica gallega contemporánea

La poesía en la fábrica

XOSE LOIS GARCIA

«Soldada Mínima», de Manuel Rodríguez López (ediciones O Castro, La Coruña) es un poemario de unas treinta composiciones en gallego concebidas en la fábrica donde trabaja el poeta. Sus poemas están embebidos de sonidos toscos y asfixiantes, de humo, de esperanza y libertad. Los poemas discurren bajo la dirección de los sentidos, de sus sentidos óptico y auditivo, que son los receptores directos de ese mundo en el que batallones de hombres en cadenas contribuyen con su esfuerzo al enriquecimiento de unos pocos.

«Soldada Mínima» está relacionado en su totalidad con la realidad de la fábrica, reflejando situaciones derivadas de la relación entre explotados y explotadores. En sus versos se relata la lucha del oprimido para liberarse de la opresión. El llanto y el clamor colectivo del obrero se conjugan en esta ocasión con el grito del poeta: «Qué tristura o vivir dos obreiros!... / Que de aldraxas esmagán ós probes!... / Negarei-me a cantar e rezar. / Mientras haxa quen xura e quen chore!».

Pero Rodríguez López no sólo se limita a los acontecimientos que ocurren en las naves de las fábricas, sino que también pene-

tra en el mundo del patrono, descubriendo sus deleites y orgías cotidianas a costa de las penurias de sus asalariados.

«O burgués que il serviu vintecinco / longos anos, / cruza a Gran Vía / cunha rameira no coche de sport / o vello obreiro / que non lle abonda o soldo./ cuspe veneno i enxerga o seus puños ó ceo!».

En su poema «O lacaio» denuncia una serie de acontecimientos muy poco conocidos fuera de las puertas de la fábrica, haciendo entrar en escena a esos otros hombres que venden su dignidad y a su clase por unas monedas para situarse en un puesto menos agobiante, sobre sus compañeros:

«Soupeche alumíñar ó xefe / e conxugache as verbas do lacaio / ó dreito i o revés / «Anicarse» / «lamberse» / o futuro, en presente e no pasado».

Los versos del poeta también salen fuera de la fábrica, para impregnarse de la amargura de los barrios obreros; esos «ghettos donde la alienación es cotidiana»:

«Oxe é festa. Norgaías da casoupa. / Esquece, acouga, durme, enxandra fillos, / non matines en festas / nin'fluxas do teu circo».

En este libro, Manuel Rodríguez profesa una doble fidelidad;

por una parte a su medio: la fábrica y su barrio barcelonés; por otra a su patria de origen: Galicia. Es uno de esos escasísimos poetas en la emigración que incorpora el universo de la fábrica al idioma gallego, conjungando así la escena de lo cotidiano y la escena de lo latente: la de los labriegos y marineros cuyas fatigas comparten. No olvida sus raíces. En nuestro idioma milenario canta, en viva voz, al mundo del trabajador. Con razón Celso Emilio Ferreiro llamó al idioma gallego «lingua proletaria do meu pobo».

Los poemas iniciadores del libro, «Cantiga ó Carballo» y «ti es eterno», y el último, «No 25 aniversario de Castelao», son poemas de reencuentro con nuestra Tierra, y es que Rodríguez López es un ejemplo de gran coherencia con sus orígenes; aunque él vino a Barcelona cuando sólo tenía seis años, alterna su conciencia de obrero con la de ser gallego. Como bien dice el prologuista del libro, Basilio Losada (traducimos): «Desde sus tierras luguesas llegó a Barcelona, hace ya años y años. Aquí creció, luchó día tras día y, sobre todo, trabajó y dejó trozos de esperanzas y de sueños en la labor de la fábrica, en la lucha cotidiana, en el esfuerzo anónimo, gris y mal pagado».

Martes, 2 de junio de 1981

Fernández Places, premio de poesía
no III Concurso "Nós"

12-V-81 Martes EL IDEAL GALLEGO

THE JOURNAL OF CLIMATE

Exito do grupo teatral
“Tespis”, en Cataluna

BARCELONA

Por segundo año consecutivo,
e hon senso da practica totalita-
ria dos estudos gallegos residentes

ma provincia de Barcelona den certame fruto una expositora para ao longo de todo o mes de maio, concurrindo xornadas culturais co gallego do Día das Letras Gallegas.

O grupo de teatro *Tespis* da Escola de Cráicas "Foxas e Teias".

卷之三

Digitized by srujanika@gmail.com

contina extinguiu as 200000 das
Calegas — das que segui-
mos informando aos leitores de

— representante à Festa "O Punto dos Cinco Camiñantes", o autor dramático Iván Garijo, verquinha ao gallego por Ramiro Carreño. Os personaxes fan-

estéticos, a unir países sensiblemente diferentes, simbolizando diferentes entidades. Conqueriron grandes éxitos nas tres actuaciones escenificaron en Sabadell e Barcelona, e no Centro Galego de Barcelona.

Tamén contaremos coa presencia de Víctor F. Freixanes, Piñar e Basilio Losada.

Problematiza lingüística en Galicia. "Yolanda Díaz Gallego proclama que la Universidad de Santiago organizará una conferencia, sobre la "Xeneración Nos", na Aula Magna da Universidade Central de Barcelona, na que se tratará sobre la situación actual del gallego. Además, o faiño do III Congreso Latinoamericano Gallego Nós, O dia 7, en Sabadell, inauguraránse as Xornadas Castelao e actuarán a Maestranza Coral e o Grupo de Danzas do Centro Gallego, o Grupo de Danzas do Grupo "Río" de Sabadell.

卷之三

BARCELONA
Manuel Oreste B. L.

Na Aula Magna da Universidade Central de Barcelona fizeram público o julgo do III Concurso Literário Galateo "Nós", convocado pelo Grupo "Nós" de Sabadell. O jurado classificador estava formado pelos membros da Coordenação de Entidades Culturais Galegas de Barcelona, senhores Manuel Ignacio Castro Mera, como presidente e representante do Grupo "Nós"; Mercedes Fernández, polo Frente Cultural da AN-PC, e Carmela Trigo, do Grupo "Castañeda", de L'Hospitalet, como vogais. En representación do Centro Galateo de Barcelona, Manuel Oreste Rodríguez López actuou como sagredario.

O xurado acordou deixar de
ridades de prosa e poesía xuvenil,
ertos os premios mas rodal-
bil, premiando a tríoxia "Dous

sociedades de amor e amiga ausentes," dia," de modalidad "adultos", donado con dez mil pescetas e diploma, presentado co lema "So aquelas avellaneras froliñas," que, aberta a pilica, resultou ser Andrés Fernández Pizas, de Lomba (Vilaparcia da Arósoa). Asimismo, tendo en conta a calidad dos poemas de modalidad "adultos", o Xurado estimou oportunuo crear tres accésits, dotados cun cinco mil pesos actas e diploma para os traballos presentados baixo os temas seguintes:

"Modigliani e Soutine", de Ramón Martínez Seijo, de Vigo; "Morte na terra viva", de José Carlos Gómez Albaro, de Ribadavia e "Meigas de Raxo",

Conferencia
de Yolanda Di

L'ÉTAT DE SÉ

unha conferencia sobre da Xeneración Nós, enxertando o seu parlamento cunha breve referencia ao "Día das Letras Gallegas", que venía celebrando por acordo da Real Academia Gallega, desde o 17 de maio de 1968, data do centenario da publicación de *Cantares Gallegos* de Rosalía de Castro porque "os pobos —dixo— deben manter acceso á sua historia, testemuña dun pasado común. O home ten que saber de dónde vén e a donde persura ir para ter seguranza nos seus pasos e estar iluminizado para os intereses alios.

Logo pasou a analizar o que facer cultural galego da Xeneración Nós, desde o 30 de outubro, nunha reunión de traballo de arqueología de Chavellás; dos poemas líricos de Noeira Varela e dos himnos patrióticos da Cabanillas; da "Tribuna do Nacionalismo Gallego", de Risco; das conferencias no Circo de Artesas da Coruña en col da persoalidade de Galicia; idílico político dos homes da Xeneración "Nós", que se presentaron ás eleccións da Rúa pública, como Partido Galeguista, conseguindo catro actas de disputado e rematou o discurso afirmado que "deserto coñecer o noso pasado porque nos axudava a comprender mellor o presente e o porvir, portando a conciencia do noso pobo.

Radio Feliç, de Radio Espanha, no programa "Aqui tecos" de Olegario Sotelo Blaico, que os sábados anuncia una hora ás Casas Rexicionais de Barreiros, feiro un programa extraordinario de duas horas, co conexión coas outras emisoras galegas. Nos estudos da emisora actuava a Massa Coral do Centro Galego e nas Ramblas a Escuela de Gaitas "Toros e Xestas". Todas as actuacións estaban coordinadas cría una rede de unidade que facían chegar o diañamente as verbas dos persoas galegos e as interpretacións folclóricas. As actuações eran sempre de alto valor prof. comparten- derios e esuestar hoxe a raíz desta cultura e política daquel período. Anton Villar Ponte, Anselmo Cea, Vicente

Antón Noriega Varela, Victoria-
no Taibo, Xaime Quintanilla,
etc., conxugan tres direccions
culturais: a indumentaria literaria
e folclórica, a que temos cha-

Yolanda Diaz, tras referirse a Antón Villar Ponte, fundador das Irmandades da Fala, e de citar a Xurxito Martínez, que

... folcloristas de arquitectura de Chourrumballos; dos poemas líricos de Nostrávera; Varela e dos homens patrimonioísticos de Cabestany; da "Trovadura do Nacionallismo Gallego", de Ruseo; das conferencias no Circo de Arteses da Coruña en apoio da personalidade de Galicia; idario político das homes da Xeneración "Nós", que se presentaron ás eleccions da Republica, como Partido Galleguis, a, conseguindo catro actas é dicípuloado e rematou o discurso afirmando que "debenos conecer o noso pasado porque nos axuntará e comprender millor o presente e o porvir, defendendo a concencia do noso pobo.

Ramblas Radio Reio, de Radio Espanha, no programa "Aqui tecos" de Ofirario Sotelo Blasco, que nos sábados adica unha hora á Casas Rectoriais de Barreiro, fixo un programa extraordinario de duas horas, co conexión outras emisoras gallegas. Nenos estudos da emisora actuava Massa Coral do Centro Galego e nas Ramblas a Escuela Gaitas "Toxos e Xestas". Todas as actuacións estaban conectadas cunha rede de difusoras que facían chegar o ditame directamente as verbas dos percusorios alérgicos e as interpretacións folclóricas.

nos nulteiros de viandantes que
se achavam no centro da paseo
e que se aglomerava
em torno da maria muito dum
tempo escutar en directo a cele-
bração

Barcelona, 13 / III / 1981

Fr. Dr. José Gómez

Sant-Days

Queridos amigos: Moitas felicidades no
dia de San José. Que pases un dia familiar
moi agradabel.

Aproveito pra decirche que por aquí todo si-
gue exactamente igual e mándole copias dos
meus "paratempo" literarios. Como poderás ver, no
artigo sobre de O Xestal falo de Paco Tamara q
fren corriendo ali en Font-trabada por casualidade.

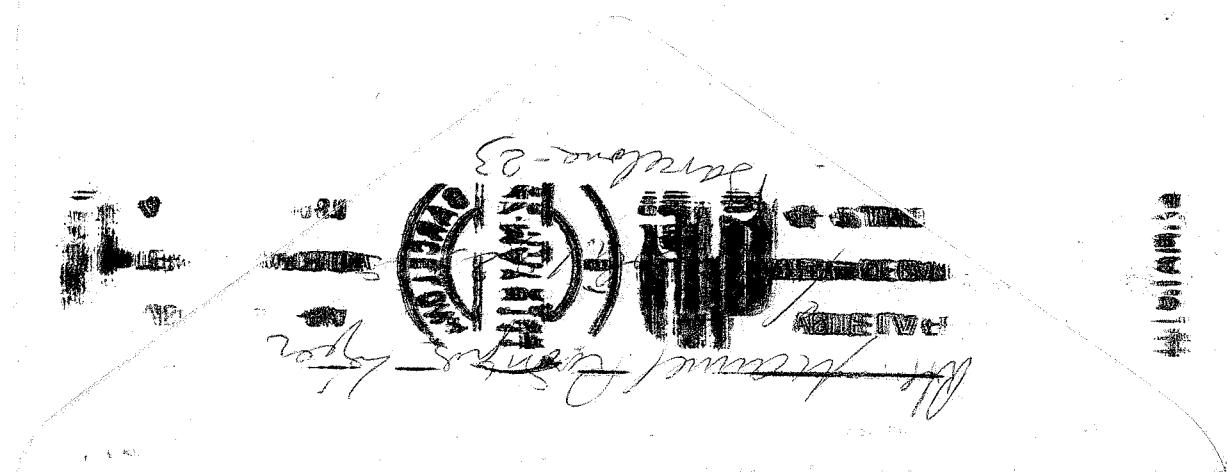
Logo falei con il - moi atento - e referiu-me a ti.
Fiquei moi contento. Apreciate morto e a unha
atendente moi ben, preocupándose polo meu
problema e xa quedamos en facerlle unha
semblanza.

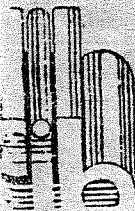
Como va ves, o pais sigue coma antes

do 23. Hasta mismo os almacenes Andes sufri-
eron un atentado con 4 muertos. O Quiñó, o va-
lencianos, muertes, un millón e medio de parados....
aumento de Teléfonos etc. Todo sigue igual. Va-
de más, non falar.

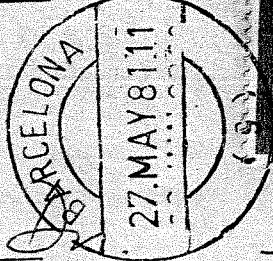
Deseamos que sigades bien e que os nuevos sigan
fari felices e prosperando nos estudos. Os meus fa-
meis siguen normalmente, sobretodo o Santiago - o inte-
lectual acaparador de "sobresalientes" - A Irene xa
cansou por completo da queimadura que tuvo na
man - passou 5 semanas malas - pero quedouelle unha
marca grande.

Faios á Clidia e ti recibe o apre-
cio de Irene Santiago e Mauro

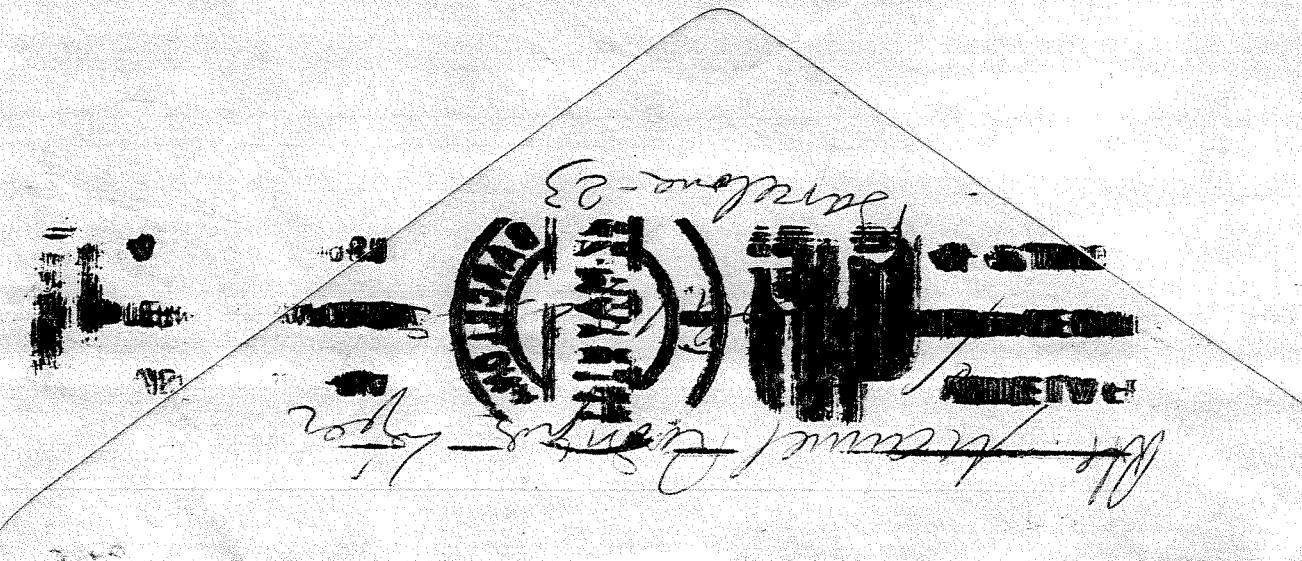

VISITE LA FERIA
INTERNAL DE BARCELONA,
4-12 JUNIO 1981

José Gómez Blanco
Doctor Eijeiro, 30, A, 4º
Santiago de Compostela
(La Coruña)

Barcelona, 4/6/81

Lr. Dr. José Gómez
Santiago

Querido amigo: Mándole
un novo escrito qd coidd
máis completo - na primei-
ra folha dásé a razón de ac-
tuar o "Mlladur" en Barcelona e
además agratallle aos organi-
zadores da Coordinadora - e a ti

e 3º (que son as mesmas qd
mandei as fdeas) están de-
dicadas de cheio ao Grupo.

Sobre todo agradecer-lhe
qd é foto lle fornece, o qd
co FOTO: COORDADA xa qd o ph-
grafa non lle cobrou nada; pero
pedíume que se faga constar a
sua propriedade. El é o fotógrafo
oficial do "Centro".

Barcelona 5/XII/82
Sr. Dr. José Gómez-Sant-Jago

Queridos amigos: Os mando pocas lí-
tras, porque ya os van varios artículos míos
impresos, y para deseáros felices fiestas de
Navidad y la participación de CIEN Pts. en el
nº 23671 del sorteo de 22/XII/82. Ya me dijisteis
que habrás telefoneado. Nos alegra que
estés bien, lo del Hptz y que vuestro hijo sea
tan buen estudiante. Yo sigo prácticamente

igual, a la espera de ver si se so-
luciona lo del Sector de la Moto.
Reidrid una cordial saludo
y permídatme que no escriba más. Tengo
Manuel Rodríguez López
CRONISTA OFICIAL DO CENTRO GALEGO
me muerto de calor y presidente de
confederación.

Farigola, 10, 2.º, 2.º
BARCELONA - 28

219

Buenos - 26/5/81
M. Dr. José Gómez
Santos.

Aprecioso amigo: Tal
como jaleamos, mándale
o arq. captivo sobre
Dr. Maldonado
Julia gesta M

Barcelona 27/11/83
Fres. de Gómez - Fariñas.

Queridos amigos : Recibir vuestra
muy cordial saluda desde esta ciudad.
Cada vez mas difícil , al tiempo que os
mandamos lefana de nuestro sig. A
ver si los gallegos tenemos suerte y
la compartimos con los que estan sufriendo.
De mi , le diré que todo igual. Hasta

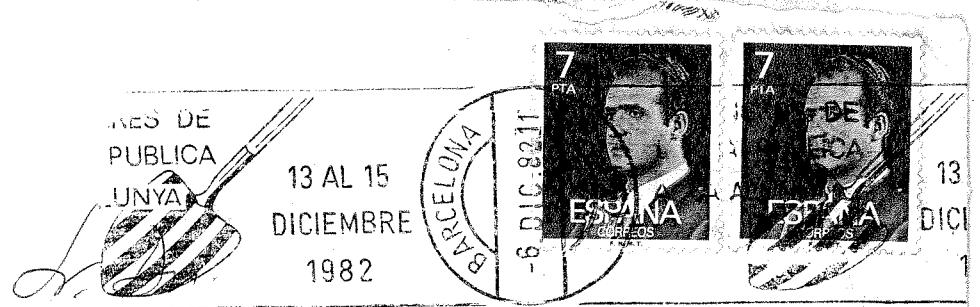
nuestros días presenté solicitud en
la Caixa de Galicia que viene
a Barcelona , que difícil , veras ?
Un saludo cordal a los vi-
MANUEL RODRIGUEZ LOPEZ

CRONISTA OFICIAL DO CENTRO GALEGO

nos y vosotros recordad el cantico
de Heriberto que queremos

Farigola, 10, 2º, 2º
Teléfono 219 29 85

BARCELONA-23

José Gómez Blanco
c/ Doctor Teijeiro, 30, A, 40
Santiago de Compostela

(La Coruña)

Ed - 83
10/12/82
W.M. W.M. W.M.

José Gómez Blanco

Doctor Teijeiro, 30, A, 4º

SANTIAGO DE COMPOSTELA

(La Coruña)

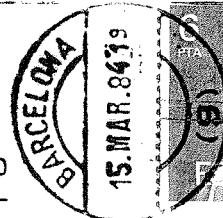
26/11/83
Santiago
de Compostela

correos

10
PESO

27 MARZO - 2 ABRIL
SITEN EL SALON EUROPEO DEL TURISMO
Rodatur '84

J. D.

ESPAÑA
REY ENRIQUE CATÓLICO DE LEÓN
PAINT. 1503

José Gómez Blanco

Fernando III, 30, 7º C

SANTIAGO DE COMPOSTELA
(La Coruña)

22-3-84
22-3-84
José Gómez Blanco

Barcelona, 14-III-1984

Dr. Dn. José Gómez

SANTIAGO

Buenos amigos:

O motivo destas letras é para
desearle que pases un feliz dia do seu Santo
en compagnia de Chabela e dos seus.

Aproveito para desirle que nos segui-
mos comua sempre, sin novedade.

Do que du anuncio do Banco, o outro
dia falei en Noy e d'onde que non tenia ne-
da decidido, por que tal vez ouviu o cargo; que
meio me anunciaron, algum outro residente en fa-
lia e que se trasladaria a Barcelona.

Da semblaça que pensso facer do "Parte"
para o novo libro de "Falegos en Catalunya-2" que
se comprometemos a publicar o consellero de Cultura,

estou aguardando oito da Coruña.

Tive novos libros e o teu preparado e estou pendente da decisión de Max Caldas e de Odégar Portomarín. O prólogo - preface - fixou Filgueira Valverde.

Luisa e eu via a Portomarín o 23/24 de abril, para estou invitado á Festa da Angustante; pos ainfa non me decidí.

Irene mandou novos saudos especialmente para Clotilde, que agradavelle ter mais cosa. Espero que leivelle que Paco Tamara está moi grave. Tiros un sennam cerebral e ente no hospital da Cruz Roja de l'Hospitalet (habitación 41). Estivo en coitado intensivo e agora leva uns dous moi mellorados. Conoce e atende por non reobrou a fala. O médico director da sala é gallego e está moi ben atendido.

Mais nada. Unha aposta para hoxe

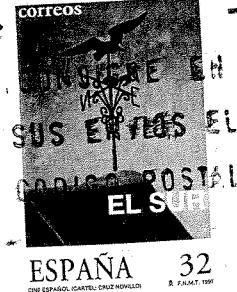
de Dous feitos en que é ment

CONSIGNE EN
US ENVIOS EL
DIAZO POSTAL

Sr.D.Xosé Gómez

C/Fernando III el Santo, 30, 7º C.

15706 Santiago de Compostela-A Coruña

Manuel Blanco Castro
Primitiva Neila Corriols
Manuel Blanco Neila

Cordial Saludo

C/ Formentera, nº 45 bajos int.
Teléfono 276 13 93

08016 BARCELONA

Barcelona 31-nov-97 o/Formentera 45 bajos int. 97-16 Telcelo

Barcelona 11-XI-97

Xosé Gómez

Santiago de Compostela

Benquerido amigo: Inda que non teño o gusto de coñecelo en persona atrevome a pedirlle un favor. Creo que xa o Santi, fillo do desaparecido, ben querido MANOLO ORESTE RODRIGUEZ (m.1990), lle falaría de que estoy escribindo un libro VIDA E OBRA DE MANUEL ORESTE RODRIGUEZ LOPEZ e necesito carta mais colaboura, millor, de quenes o trataron. Teño copias de borradores e de cartas entre él e Vostede. Sobre todo nas que fala dos problemas na empresa OSSA, na que traballou 26 anos. Todo canto me diga desta faceta e doutra será de gran utilidade. O tempo que hai entre os vinteun meses que traballou en electrodomésticos GUERIN e OSSA, ¿sabe si estuvo en alunha outra empresa? Nalgunha parte falase de industria de tornillos, ¿era Guerín?

Cando en 1984 quedou no desemprego buscaba traballo, en Galicia. En fin, xa teño bastante adiantado o libro, pero calquera aportación de familiares e amigos é de suma importancia. Tanto a viuva Irene, como os fillos, Enrique e Santiago, como outros familiares e amigos aportaron moito. Conto con toda clase de papeles da familia. Tamén do Seminario de Tiana(Barcelona) e da rúa Diputación desta capital, etc. Nada mais. En espera da súa quedarelle moi agradecido. Sempre a súa disposición

Manuel Blanco Castro